Megyei pályázat

Az év lakóháza

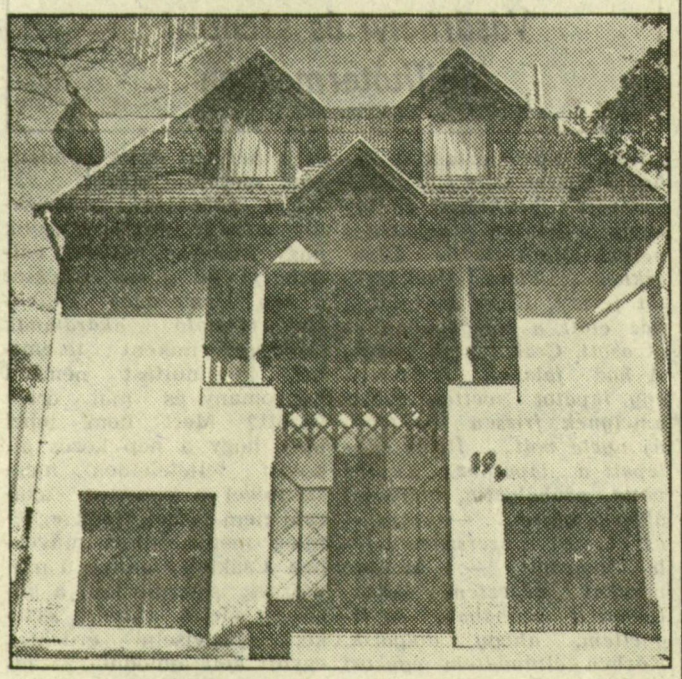

A kiemelt dicséretre érdemesített Zárda utcai lakóház

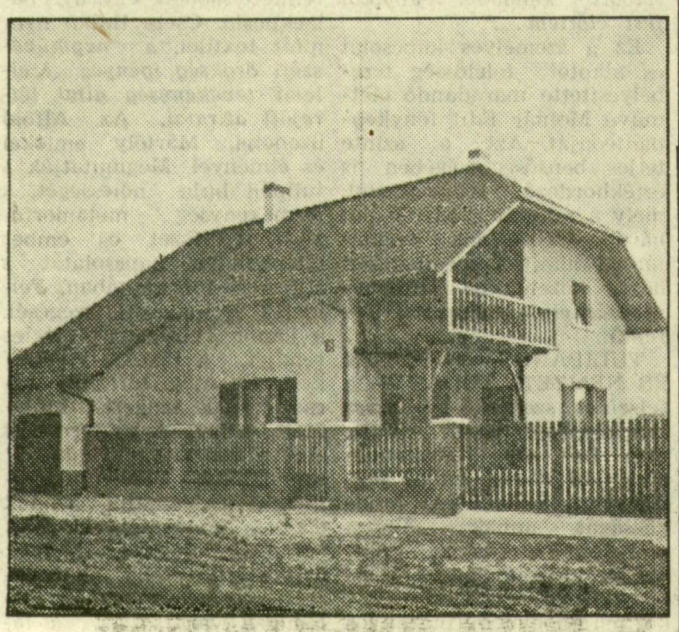

A Május 1. utca dicséretes épülete

Leegyszerűsítenénk a dolgot, ha azt mondanánk: egy jó családi házhoz igényes és anyagi biztonsággal induló építtető, megértő és ötletes tervező, meg ügyes mesteremberek csapata szükségeltetik csupán. Az utóbbi évek építőanyag-piacát ismerve e három tényező elé kell sorolni a beszerzési szerencsét. Megerősítették e vélekedést *Az év lakóháza* pályázat megyei fordulójának díjazottjai is, akik *Lehman István* megyei tanácselnök-helyettestől tegnap, pénteken vették át a versenybéli helyezésüket tanúsító oklevelet, s pénzjutalmat.

Mindössze négy minősíthető, a kiírásnak megfelelt pályázat érkezett, de ha nagyobb lett volna a magánépíttetők érdeklődése, nagy valószínűséggel akkor is ezek a lakóházak érdemelték volna ki az elismerést, olyannyira jól sikerültek — hallottuk az eredményhirdetéskor. Az első díjat, s így az 1987-es esztendő legjobb lakóháza címet a makói Ráday utca 41/B számú, földszint, plusz tetőtér-beépítéses ikerház érdemelte ki. Tervezője *Madarász József*, építtetői *Torma István* és *Bánhidi Béláné*, s együttes munkálkodásuk eredménye, hogy tiszta, egyszerű szerkezetű, részleteiben a funkcióhoz igazodó épület jött létre — gazdaságosan, négyzetméterenként 13 ezer forint körüli áron.

Kiemelt dicsérettel ismerte el a zsűri a szegedi Zárda utca 19/B számú lakóház megalkotóinak munkáját. Az építész *Palánkai Tibor*, az építtető (s egyúttal házilagos kivitelező) *Babós Sándor* tömegében, homlokzati összhatásában a legszínvonalasabb „pályaművet" készítette el, amelyet azonban belső megoldásai miatt ért némi bírálat.

A Május 1. utcában a 61-es számú lakóház mintául szolgálhat az ezutáni átépítésekhez — állapította meg a zsűri, mely dicséretesnek találta a házilagos kivitelezésű lakóház illeszkedését környezetébe, s tömegét, alaprajzi kialakítását is. Az egyszerű építőanyagok ellenére a megvalósítás minősége átlagon felüli — mindez az építtető *Horváth Zoltánt* és a tervező *Radics Lajost* dicséri.

A bírálóbizottság összefoglaló értékelése szerint — az építészeti színvonalat, a technológiai megoldást, a gazdaságosságot tekintve fő szempontnak — a pályázat elérte célját, hiszen mindhárom épület mértéktartó, nem tekinthető luxuskategóriájúnak, részleteiben ötletes és igényes. A kiemelt dicséretet kapott Zárda utcai ház költségeit sikerült (négyzetméterenként) tízezer forint alá szorítani, s a Május 1. utcai épület költsége sem haladta meg az első díjas lakóház négyzetméterárát. Lehet tehát a maguk környezetébe illő, részleteikben ötletes, kidolgozásukban egyszerű, s akár házilag is színvonalasan megépíthető lakóházakat tervezni, megvalósítani, ha — s ezt már építtetők teszik hozzá — az alkotó folyamatban örömüket lelő mesterekre bízzák az építést, s ha az építtető a kívánt időpontban megveheti a kigondolt építőanyagfajtát...

P. K.

Politika és nyilvánosság

Napjaink megújuló szocialista társadalmában mind gyakrabban visszatérő téma a nyilvánosság helye, szerepe a társadalmi folyamatok alakításában. Az érdeklődés nemzetközi méretű, és ebben kétségtelenül különös szerepet kap az immár fogalommá vált glasznoszty a Szovjetunióban, amely — szoros összefüggésben a peresztrojka gyakorlatával — jelentős társadalomátalakító erőnek látszik. Más szocialista országok törekvései is mutatják, hogy az építőmunka lényegéhez tartozik e fogalom. A nyilvánosság hazai gyakorlatát illetően, különösen fontosak azok a tapasztalatok és tanulságok, amelyek az utóbbi bő három évtizedben bontakoztak ki hazánkban. Az 1950-es évek végétől számíthatjuk azt az időszakot, amelyben a korábbi gyakorlattól eltérően, éppen a párt vezető szerepe és tömegkapcsolata új hangsúlyainak előtérbe kerülésével is mind nagyobb szerepet kapott a politika nyilvánossága. A tömegek bizalmának mindennapi újrateremtése, a szocialista népi-nemzeti egység erősítése nem képzelhető el a célok és elgondolások, a megoldási módok eltitkolásával, hanem csak azok közös alakításával, formálásával.

Az MSZMP vezető szervei 1957—58-ban több határozatban foglalkoztak a nyilvánosság fejlesztésével, amelyek — egyebek közt — kimondták, hogy az ötvenes évek első felében a párttagság, a pártszervek és az apparátus tájékoztatása a párt és a kormány munkájáról, politikai, gazdasági stb. tevékenységéről nagyon gyenge volt... A párttagság, a pártszervek és a pártapparátusban dolgozó elvtársak őszinte tájékoztatása, véleményük kikérése a legfontosabb kérdésekben nagy erőforrás lenne, és kell, hogy legyen a központi vezetés és az alapszervezetek számára.

Időt állóak az 1957-es országos pártértekezleten elhatározott feladatok: „A párt és a tömegek kapcsolatának erősítésével el kell érni, hogy a kommunisták megismerjék a párton kívüli tömegek véleményét, és ne csak tanítsák a tömegeket, hanem tanuljanak is tőlük. El kell érni azt is, hogy a tömegek jobban ismerjék és értsék a párt politikáját, állásfoglalásait, tanuljanak a párttól, támogassák harcát, amely a nép érdekéért folyik. A tömegekkel való állandó és szoros kapcsolat megkönnyíti az egyes pártfunkcionáriusoknak és pártszerveknek különböző hibák elkerülését, és biztosítja a dolgozók növekvő részvételét a szocialista építés feladatainak megoldásában, s növeli pártunk és népi demokratikus rendszerünk erejét." Egy 1958-as politikai bizottsági határozat arra hív fel, hogy „A sajtó legyen bátor, szókimondó, harcos és ha kell, éles. Legyen a sajtó nyílt és őszinte, ne kerülje meg a legkényesebb kérdéseket sem."

A politikai vezetés a 60-as évek derekán egyértelműen tudatosította a gazdaságirányítás korszerűsítésének szükségességét és ezzel kapcsolatos céljait és elgondolásait, amelyben a tudomány és a politika kapcsolata különösen fontos szerepet kapott. Sorolhatnánk még a példákat, amelyek azt mutatják, hogy az MSZMP politikai gyakorlatával tanúsította a szocialista demokrácia folyamatos gazdagítását, amelynek a nyilvánosság, a nyíltság egyik alapvető kritériuma.

Ma már megállapíthatjuk, hogy a nyilvánosság és a reform kölcsönös egymásra utaltságban és szövetségben fejlődhet, oly módon, hogy a nyilvánosság a reform része, a párt vezető szerepe és tömegkapcsolata, a politikai intézményrendszer nélkülözhetetlen eleme. Ha ugyanis a társadalmi-gazdasági reform megtorpan fő vonalaiban — ahogyan ez nálunk a hetvenes évek elején történt —, hiába születnek jó elgondolások egy-egy elem fejlesztésére, annak hatékonysága szükségszerűen elmarad. Ma is időt álló határozatok a nyilvánosság gazdagítására ugyanis az utóbbi másfél évtizedben is születtek, és a gyakorlat is tanúskodik fejlődésről. A párton belüli tájékoztatás hozott új elemeket, az írásos formákban és a szóbeliség útján egyaránt. Gondolok a központi és a megyei alapszervezeti titkári tájékoztatókra, a testületi állásfoglalások sajtónyilvánosságára, az aktivaülésekre, az alapszervezetek és felsőbb pártszervek vezetőinek rendszeres eszmecseréjére stb. Mostanára azonban mind a nyilvánosság tartalma, mind pedig formagazdagsága minőségi megújulásra szorul — a stabilizáció, a kibontakozás hatékony szolgálatában.

A tanulságoknál fontos momentumokat nem lehet figyelmen kívül hagyni. Azt ugyanis, hogy a gazdasági-társadalmi fejlődésünk az utóbbi egy-másfél évtizedben nemcsak pozitív, hanem negatív elemek hosszú sorával is járt. A gazdaságirányítás korszerűsítésének hullámzásai a politikai intézményrendszer kellő ütemű fejlesztésének hiányosságaiból is fakadtak. Márpedig a nyilvánosság a politikai intézményrendszer szerves része. Az előrelépéshez tehát átfogó korszerűsítés szükséges. Azt is látnunk kell, amikor életszínvonalunk bizonyos időszakokban nagyobb mértékben növekedett, mint annak a „gazdasági-társadalmi feltételei biztosítottak voltak, ennek okai iránt lényegesen szerényebb volt az érdeklődés, mint ma, amikor az életszínvonal stabilizálása sem vállalható fel reális programként. A jótékony, a gondoskodó államot a közvélemény könnyebben elfogadja, mint a követelményt támasztó és negatív hatásokat is felvállaló államot. Márpedig ez utóbbi tényezővel nemritkán találkozik a közvélemény. Az elmondottak egyik nagy tanulsága, hogy a társadalom elől a legjobb szándékkal eltitkolt valóság is hiba, mert az előbb-utóbb megbosszulja magát. Vajha egyértelművé tettük volna a 70-es, 80-as években a gazdasági helyzetünket, az életszínvonal, a munkaerőhelyzet felszín alatti problémáit, talán ma könnyebb lenne a helyzetünk. Feladatunk most a tanulságok alapos végiggondolása mellett az előrelépés útjainak, megújulásának keresése.

Alapvető feladatunk a párton belüli, illetve a társadalom egészét érintő nyilvánosság újragondolása, az ellentmondások lehetséges csökkentése. Az alapvető mérce az, hogy milyen módon szolgálhatjuk a szocialista vonások gazdagítását, a párt egységét és tömegkapcsolatát. Ebből a szempontból alapvető tényező a párton belüli nyilvánosság a mozgalom minden szintjén és minden irányban. A politikai munka alapvető értéke és érdeke, hogy a központi és a területi, valamint az intézményi pártszervek és az alapszervezetek kölcsönösen és folyamatosan ismerjék egymás elgondolásait, a végzett munka tanulságait, a célokat és a feladatokat. Ennek érdekében a pártvitákat a pártegység egyik fontos kritériumaként kell kezelnünk. Ennek alapelveit, rendszerét és módszerét ki kell dolgoznunk, esetenként kísérletezünk annak érdekében, hogy a döntő mérce a hatékonyság legyen. Az utóbbi hónapok kezdeményezései — a párt vezető szerepe, a politikai intézményrendszer, valamint az ideológia megújulásával, továbbá az országos pártértekezlet állásfoglalás-tervezetével összefüggő pártviták — igen pozitív visszhangot váltottak ki a mozgalom különböző szervezeteiben.

Az országos pártértekezlet állásfoglalás-tervezete fontos teret biztosít a nyilvánosság fejlesztésének, amikor megállapítja, hogy „a szocialista demokrácia kiteljesítésének fontos feltétele a társadalmi nyilvánosság, amely jobb lehetőségeket teremt a közéleti tájékozódáshoz, az érdekek különbözőségének és azonosságának felismeréséhez, a közmegegyezés létrehozásához, a társadalmi ellenőrzéshez. A politikai nyilvánosság terjedjen ki az állami, a társadalmi életre, az állampolgári jogokra és gyakorlásuk módjára is. Kapjanak nyilvánosságot a döntés-előkészítési koncepciók, a megoldási változatok. Javítani kell az állami és politikai döntésekről szóló tájékoztatást".

A megyei pártbizottság 1988. április 23-i ülésén — az országos pártértekezlet állásfoglalás-tervezetének véleményezése során — megállapította, hogy a szocialista demokrácia kiteljesítésének nem pusztán feltétele, hanem lényegi eleme a társadalmi nyilvánosság. Ez megújulást igényel a döntés-előkészítésben, a vitakultúrában, a döntésekért érzett közös felelősségben, a politika melletti nyilvános és cselekvő kiállásban. A követelményeknek csak a rendszeres, érdemi és őszinte, a felesleges áttételeket kikapcsoló tájékoztatási rendszer tehet eleget.

Fel kell számolni a tájékoztatás bürokratikus módszereit. Legfőképpen a párton belüli nyilvánosságot kell biztosítani és javítani. Lehetővé kell tenni, hogy a párt szervezetei, a párttagság megismerje a párttestületek döntéseit és állásfoglalásait. A közvélemény kapjon tájékoztatást a műhelymunkáról, az előkészítés alatt álló határozattervezetek vitáiról. E feladat háruljon a pártsajtóra, és legyen érezhető a sajtóból, hogy ez a párt lapja; képviselje politikánkat, mozgósítson a cselekvésre. A lapfenntartók és lapalapítók számára deklarált feladataik megoldásához biztosítani kell a szervezeti és anyagi feltételeket is.

A nyilvánosság az országos pártértekezlet előkészületeiben is megnyilvánult. Ennek során közvéleményünk értékelte, hogy a Központi Bizottság üléséről, az ideológiai munkával, a párt vezető szerepével, a politikai intézményrendszer fejlesztésével kapcsolatos vitákról a rádióban, a televízióban tájékoztatás hangzott el. Értékelték azt, hogy a helyi pártszervek lépéseket tesznek a nyilvánosság gazdagítása irányában a tömegkommunikáció csatornáin és más fórumokon. Nálunk is a pártbizottsági ülésekről hosszú ideig közleményt és állásfoglalást jelentettünk meg. Egy ideje elkezdtük a vitákat is publikálni, ennek pozitív a visszhangja. Megállapodtunk a Magyar Televízió Híradójával, hogy jöjjenek, és mutassanak be egy pártbizottsági ülést. A kábeltelevízió Szegeden és Hódmezővásárhelyen közérdekű pártbizottsági témáról interjút készít, tudósít. Lehetne még sorolni azokat az új lehetőségeket, amelyekkel a pártélet, a társadalom minden szintjén jobban kell élnünk a pártegység, egy új népi-nemzeti egység gazdagítása érdekében.

A nyilvánosság fejlesztése még sok feladatot tartogat számunkra. Ezek egyike a közösen kimunkált döntések melletti politikai, cselekvő kiállás, ha kell vitában, de mindenekelőtt a napi munkában. E téren is vannak tartalékaink. Mert az is fontos, hogy legyen a pártnak szóvivője, központban és talán a megyén is. De, ha nem minden egyes tag szóvivője a pártnak, akkor ez mindenképpen gyengíti a pártegységet, a párt vezető szerepét és tömegkapcsolatát. Itt is nagyon lényeges mindannyiunk, de különösen az alapszervezetek feladata. Tapasztalható ugyanis, hogy sok tájékoztatás menet közben elakad, nem jut el az alapszervezethez vagy az egyes párttaghoz, és akkor természetesen a politika melletti kiállásnak is nehézségei jelentkezhetnek. A felfelé menő információk sarkosak, kemények, ezek maradjanak ilyenek, ezen nem kell változtatni. A visszajelzések az alapszervezetekig, a párttagokig nagyon lassúak, hézagosak, a központi és a megyei pártszervektől egyaránt. E tekintetben sok tartalékunk van, és meg is vannak a lehetőségek ahhoz, hogy a párttagság érezze, hogy érdemes jelezni, érdemes felvetni, javasolni, mert tényleg megkapják, a címzettek odafigyelnek és válaszolnak.

E helyen gyakorlati kérdésekkel foglalkoztunk. Csak üdvözölni lehet azt, hogy történeti, elméleti kutatások is felvállalják e fontos témát — országosan és megyénkben is —, amint ezt a közelmúltban Debrecenben megrendezett „Politika és nyilvánosság" témájával foglalkozó elméleti konferencián is tapasztalhattunk.

Koncz János

Süteménybemutató

Nagy László felvétele

Napjaink fontos kérdése a korszerű táplálkozás, hiszen számtalan olyan betegségfajta létezik, amely a helytelen étkezés következménye. A kalóriadús ételek miatt egyre „izmosodik" azok tábora, akik csípőtől fölfelé szélesednek. A Virág cukrászda zöld szalonjában vásárral egybekötött süteménybemutatót tartottak, ahol a torták, az ízes falatok a korszerű táplálkozás jegyében készültek